

KURJER LITEWSKI

W WILNIE W PIĄTEK DNIA 2 MARCA V. S. 1817 ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

Podług gazety senackiej, datowanej z *Petersburga* d. 17 lutego. w Ukazach Jego Cesarskiej Mości wyrazono:

Dnia 18 stycznia 1817 r. Do Rządzącego Senatu. Jenerałowi piechoty, Xiążęciu *Lobanowi-Rostowskiemu* rozkazuję bydz prezydentem Kommissyi, ustanowionej przez Nasz Ukaz, dany Rządzącemu Senatowi, pod dniem 30 zeszłego grudnia, dla wysledzenia wszystkich działań Departamentu prowiantskiego w roku 1813.

Dnia 9 grudnia 1816. Do ministra spraw wewnętrznych. „Poruczywszy W Panu, znajdujących się w Finlandyi, tak nazywanych *Duchoborców*, przenieść z tamtąd do powiatu melitopolskiego gubernii tauryckiej nad *Mleczne-Wody*, za poprzednictwem w rzeczy tej, z kim należy, porozumieniem się, uznałem za dobrą rozkazac tutejszemu Wojeńnemu Jenerał Gubernatorowi Zarządzającemu ministeryum policji, oddać z pomienionego ministeryum wszystkie tyczące się melitopolskich kolonistów papiery do ministeryum spraw wewnętrznych. W Pan zaś ze swojej strony nie omieszkaż około tej rzeczy użyć wszelkiej pieczołowitości do urzadzenia i zachowania tej kolonii na tej zasadzie, iżby składający się koloniści, dopełniając należnych powinności, doznawali opieki prawa, równie jak i inni w kraju noworosyjskim znajdujący się koloniści. Z resztą zostają ku W Panu przychylnym.

Przez Ukaz pod dniem 6 lutego r. t. Rządzący Senat ogłosił, iż przez Jego Cesarską Mość uznani zostali: *Abraham Russat* w *Archangelu* i innych portach białego morza i *von Knorring* w *Rewlu*, konsulami Króla Niderlandzkiego; *Franciszek Raddi* konsulem jeneralnym neapolitańskim we wszystkich portach morza bałtyckiego; kawaler *Colombi* konsulem jeneralnym hiszpańskim w państwie rosyjskim, a *Don Joachim de Zea Bermudes* konsulem towarzyszem.

Minister skarbu doniosł Rządzącemu Senatowi d. 6 listopada 1816, iż, stosownie do rozkazu Jego Cesarskiej Mości, uczynił rozporządzenie, aby na komorach celnych pozwalano bez opłaty wprowadzać do Rosyi szpianter i inne rzeczy z kopalni Królestwa Polskiego pochodzące.

Według Ukazu Jego Cesarskiej Mości Rządzący Senat słuhał trzech raportów Chersońskiej Cywilnej Izby, względem odezwy tamiecznego gubernialnego Prokuratora, oświadczającej odmówienie zdania w sprawach ludzi poszukujących wolności. Rozkazali: Z wspomnianych raportów Chersońskiej Cywilnej Izby postrzegać się daje; że ona poddając sprawy o poszukujących wolności ludziach, pod zdanie Gubernialnego Prokuratora, chce się stosować do przepisów Najwyższych postanowień o guberniach art. 405 z rozdziału 7: w którym postanowiono: „Jeśli się wydarzyła sprawa taka, która będąc prywatną, była razem i rządową, albo też prywatną, ale tyczącą się skarbu; w takim razie sądownictwa mają się odnosić do Gubernialnych Prokuratorów, i pierwsi aniżeli będą wyrok stanowić powinny wysłuchać zdania ich.” Ale ponieważ Ukazami 1797 grudnia 3, 1799 maja 19, 1808 lutego 27 i 1815 lipca 26, zajęcie się sprawami ludzi szukających uwolnienia siebie od stanu poddaństwa, oraz przeniesienie tych spraw w skutek appellacyi do wyższych inrydykcyi, włożone są na gubernialnych Prokuratorów, iako na adwokatów, których poprzednicze zdania w sprawach tego rodzaju są niewłaściwe dla tego: iż w przypadku

niesłusznego wyroku Izb Cywilnych w sprawach takowych, Gubernialni Prokuratorowie powinni dzieła takowe według pomienionych Ukazów przesyłać sposobem appellacyi do Senatu. Chersońska Cywilna Izba w sprawach takowych odzywała się do zdania Prokuratora nienależycie: gdyż one należą do rzędu spraw, w których obywatele dochodzą ludzi swoich od skarbu, i które według brzmienia Ukazów roku 1799 sierpnia 19, i 1808 lutego 27 powinny się odbywać porządkiem sędziowskim, i przechodzić bez appellacyi do Izby Cywilnej i Skarbowej, a stamtąd razem z wyrokiem naczelnika gubernii, do Senatu: zatem w każdej z innych bez wyłączenia, gubernialni Prokuratorowie, stosownie do wzmiankowanego urzadzenia o guberniach art. 405 roz. 7 powinni dawać zdanie swbie koniecznie, a z tych pobudek i Chersońska Cywilna Izba sprawy podobne powinna poddawać pod uprzednie zdanie Prokuratora: a po wysłuchaniu dopiero onego, przystępować do stanowienia wyroku. O czem Chersońskiej Izbie zalecić Ukazem. Takowe niewyrozumienie rzeczy, żeby i w Izbach Cywilnych innych gubernii nie miało miejsca, rozesłać Ukazy do wszystkich Izb Cywilnych, do głównych i jeneralnych sądów, do izb skarbowych, do rządów i władz gubernialnych. Zawiadomić przez podobne ukazy Ministrów, Kancelarza Państwa, Wojeńnych gubernatorów, Zarządzających Wydziałem cywilnym, oraz Jenerał-Gubernatorów, a do Najświętszego Synodu i do Departamentów Moskiewskiego Senatu posłać komunikacye. Stycznia 26 dnia 1817 roku.

Podług *Poczty Północnej*, datowanej z *Petersburga* d. 21 lutego: rzeczywisty radca stanu, *Martinow*, mianowany członkiem Głównego Szkół Rządu, z pobieraniem 3000 rubli na rok, które pobierał będąc Dyrektorem Departamentu ministeryum krajowego oświecenia. — Dyrektorem departamentu ministeryum krajowego oświecenia rozkazano być, rzeczywistemu radcy stanu, *Popowemu*, dotąd dyrektorowi kancelaryi ministra spraw wewnętrznych, z pensją po 3000 rubli i po 3000 stołowego dochodu — Radcą kancelaryi Głównego Rządu Szkół naznaczony Dyrektorem departamentu krajowego oświecenia, rzeczywisty radca stanu, *Popow*, z pensją etatową — Dyrektorem kancelaryi ministra spraw wewnętrznych, w teyże kancelaryi naczelnik wydziałowy, radca stanu, *Michał Prokopowicz*, z pensją i dochodem stołowym, do tegoż miejsca przywiązany.

Kontroller państwa, radca tajny, baron *Kampenhuisen*, d. 19 stycznia przybył do *Charkowa*. — Od 1go stycznia r. t. w *Charkowie* zaczęła wychodzić gazeta, pod tytułem *Doniesienia Charkowskie*, której wydawcą jest kandydat tamtejszego uniwersytetu, *Wierbicki*.

Podług *Ruskiego Inwalida*: D. 12 lut. mianowani kawalerami: radca stanu *Meissmann* orderu s. *Anny* 2giej klasy; radca tytularny, *Sokolowicz*, s. *Włodzimierza* 4tey klasy.

Przez rozkaz dzienny z dnia 15go lutego, Cesarz Jegomość oświadcza zupełne Swe ukontentowanie Deżurnemu Jenerałowi Głównego Sztabu Jego Cesarskiej Mości Jen. Por. *Zakrawskiemu*, za porządek i dobre urzadzenie, znalezione przez Jego Cesarską Mość, w czasie oglądania wydziału inspektorskiego i archiwum.

Przez rozkaz dzienny z dnia 16 lutego, Cesarz Jegomość, na zaświadczenie Woennego Gubernatora Białoruskiego, Jenerała jazdy, Xiążęcia *Alexandra Wirtemberskiego*, oświadcza ukontentowanie Swoje, Dowódcy korpusu, jenerałowi piechoty *Grabi Tolstowemu*, dowódcem dywizyi jenerał porucznikom *Olsuffjewemu*, *Cwileniewu*, dowódcem pułków, batalionow i kompanij, wszystkim oraz stopniom byłego 4go korpusu pieszego, naprzykład dla innych, za porządek, karność i zgodę z mieszkańcami, zachowane przez czas kwaterowania na *Białej - Rusi*.

Podług gazety, *le Conservateur Impartial*, datowanej z *Petersburga* d. 20 lutego: Cesarz Jmć z ukontentowaniem przyjąwszy dzieło *P. Graefe*, profesora w Instytucie pedagogicznym, pod tytułem: *Epistola critica in Bucolicos Graecos*, udarował autora pierścieniem brylantowym. Podobnie brylantowany otrzymał od Jego Cesarzkiej Mości pierścień, professor uniwersytetu charkowski go, *P. Gouroff*, za wydane dzieło pod tytułem *o Cywilizacji Tatarow Nogajskich w południowej Rosyi europejskiej*.

W *Minsku* na balu, danym w rocznicę urodzin Jego Cesarzkiej Mości, złożono na rzecz inwalidow 3,395 rubli.

Jarmark, (iakośmy już doniesli w Nre 17 K. L.) który się dotąd odbywał w mieście *Makarjewie* nad rzeką *Wołgą* położonym, przeniesiony jest do *Nizszego - Nowgoroda*, a to z przyczyny niewygod jakie były nieodstępne w *Makarjewie*: każdej albowiem wiosny wylew *Wołgi* nieprzeliczonych strat będąc przyczyną, niepozwalal zbudować porządnych sklepow, do składu i utrzymywania kupieckich towarow. Przeciwnie, miasto *Nizszy-Nowgorod*, brane teraz na odbywanie rzeczzonego iarmarku, i rózni tego, że bliższe jest 18 mil prawie od starej stolicy, że liczy w sobie 14 000 mieszkańców, a nadto położone między dwiema spławnymi rzekami, *Wołgą* i *Oką*, sprawiedliwe czyni nadzieie dla kraju pomysłniejszych pożytkow. Między wielą przyczynami, dla których się iarmark rzeczony przenosi, umieszczone w gazecie tutejszey (Poczta Północna) znajduje się i ta: że święty *Makary* mający niegdys mieszkanie swoje w rzeczonym mieście *Makarjewie* nad *Wołgą*, opuścił one, i osiadł w mieście *Unża* nad rzeką *Unżą* w Gubernii *Kostromskiej* położonym. W niższym zaś *Nowgorodzie*, do którego się teraz przenosi iarmark, oblekał się ten święty w sukienkę zakonną.

Królestwo Polskie.

Postanowienie Namiestnika Królewskiego o jarmarkach w Warszawie. (Ciąg dalszy.)

Tytuł IV. O ekspedycjach Celnich.

Oddział 1. Prawdla ogólne.

Art. 37. Od towarow i produktow zagranicznych, sprzedanych na konsumpcyą krajową podczas jarmarkow walnych, opłata całkowita *pro consumo* opuszczoną będzie.

Art. 38. Od towarow i produktow zagranicznych, sprzedanych podczas jarmarkow walnych za granicę, cło tranzytowe całkiem opuszczone będzie.

Art. 39. Towary i produkta zagraniczne, sprzedane przed jarmarkiem, lub po upłynionym jarmarku na konsumpcyą w kraju, podlegają opłacie *pro consumo*.

Art. 40. Towary i produkta zagraniczne, które na jarmark sprowadzone zostaną, kiedy przed jarmarkiem, lub po upłynionym jarmarku, sprzedane będą za granicę, wolne będą od opłaty cła tranzytowego.

Art. 4. Cło powyższe płacone będzie monetą srebrną kurs w kraju mającą, albo złotem podług kursu, który w dniu rozpoczęcia jarmarku, urządzenie ustanowiony i ogłoszony zostanie.

Oddział 2. O ekspedycyi towarow zagranicznych sprzedanych w okręgach jarmarkowych.

Art. 42. Sprzedający towary w okręgach jarmarkowych złożone, bądź na konsumpcyą w kraju, bądź za granicę, żadney rewizyi, ani opłacie cła pod jakimkolwiek pozorem podlegać nie mają.

Art. 43. Lecz obowiązkiem kupującego w takim razie będzie, jeżeli towary na konsumpcyą krajową nabył, udać się do urzędu celnego jarmarcznego, który cło *pro invecu*, od niego odbierze, towary podług ogólnych przepisow skarbowych oceduie, i nabywcy do wolnego zarządzenia wyda.

Art. 44. Jeżeli zaś sprzedaż za granicę nastąpiła, nabywca uda się również do urzędu celnego jarmarcznego, gdzie po przeważeniu brutto, pak i opłombowaniu bez żadney rewizyi, trudności, lub opłaty cła, nie zwłócznie zostanie wyexpedyowanym.

Art. 45. Dla pewności iednak wyścia tych towarow za granicę, winien będzie nabywca złożyć kaucyą, stosownie do ogólnych przepisow tranzytowych, która przy wyściu towarow przez Komorę wychodową powrócona mu będzie, albo złożyć zarczenie kupca remissowego, lub inne dostateczne bezpieczeństwo Urzędowi celnemu jarmarcznemu okazać. W trudniejszym przypadku, może być przydany Strażnik na koszt kupca towary wyprowadzającego, za dozwoleciem Władzy Skarbowey, w celu konwoiowania towarow aż do granicy.

Oddział 3. O ekspedycyi towarow zagranicznych sprzedanych za okręgami jarmarkowemi.

Art. 46. Jeżeli towar na konsumpcyą w kraju za okręgami jarmarkowemi sprzedany został, sprzedający winien dać świadectwo kupującemu, wyszczególniające ilość i gatunek zakupionego towaru. Kupujący z świadectwem tém uda się do Urzędu rewizyjnego, który po zawizowaniu świadectwa, towary podług przepisow celnich oceduie, i nabywcy do kassy odesła dla opłacenia należitości od cechowania. Kassa na takową opłatę wyda mu kwit, świadectwo zaś odbierze i buchalteryi, lub Urzędowi składowemu prześle. Cło *pro invecu* w takim razie sprzedający opłaci podług artykułu 50.

Art. 47. Jeżeli sprzedaż za granicę nastąpiła, sprzedający wyda nabywcy świadectwo w dwóch exemplarzach wyszczególniające ilość i gatunek towarow. Ze świadectwem i zapakowanemi towarami, oraz przygotowaną deklaracyą tranzytową, uda się nabywca do Urzędu celnego jarmarcznego, który po przeświadczeniu się o zgodności towarow z wydanemi świadectwami przez sprzedającego, takowe *brutto* przeważy, paki opłombuje i właścicielowi z ekspedycyą tranzytową wyda, z którą podług przepisu Art. 45 za rogatki wyprawiony będzie.

Art. 48. Urząd jarmarczny oryginał świadectwa w rejestrach swych zachowa, duplikat po zaświadczeniu, iż towary w nim wyrażone, do ekspedycyi tranzytovej zostały podane, sprzedającemu zwróci dla usprawiedliwienia się iego przy obrachunku z towarow do sprzedaży na jarmark odebranych.

Art. 49. Sprzedający, wydając świadectwo w Art. 47 wyrażone, winien na wszelki przypadek zabezpieczyć się względem cła *pro invecu* od sprzedanych towarow, gdyż za takowe jest odpowiedzialnym, gdyby nabywca towarow tych za granicę zakupionych do ekspedycyi tranzytovej Urzędowi celnemu jarmarcznemu nie dostarczył.

Art. 50. Po upłynionym jarmarku każdy kupiec, któremu towary sposobem kredytu na jarmark zewnątrz okręgow jarmarkowych wydane zostały, udać się winien do Urzędu celnego jarmarcznego, gdzie naprzód nastąpi rewizya pozostałych niesprzedanych towarow, a potem obrachunek cła należącego się, stosownie do duplikatu deklaracyi iego, i świadectwa na towary za granicę sprzedane, które złoży. Z tych, iaka ilość na konsumpcyą wewnętrzną sprzedana się okaże, od tey natychmiast cło przepisane do kassy Urzędu celnego jarmarcznego opłacić będzie obowiązany.

Oddział 4. O ekspedycyi produktow i fabrykatow krajowych.

Art. 51. Fabrykata krajowe na jarmarku walnym

sprzedane *pro consumo*, ani przy wyjsciu za granicę opłaty celney nie ponoszą.

Art. 52. Produkta zaś surowe, niemniej bydło i trzoda także sprzedane, przy wyjsciu za granicę podróżac mają połowie cła zwyczajnego od wychođu. W obudwóch razach ekspedycje następują na mocy podobnych deklaracyi za kwitami zaświadczającymi Urzędu celnego jarmarcznego, bez dalszych formalności.

(Dokończenie nastąpi.)

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE

Niderlandy.

Bruxella dnia 20 lutego. Dzisiejszego rana odgłos dzwonów i wystrzały działowe, 101 razy, zwiastowały nam szczęśliwe powicie syna Xiężny Oranii. Nowonarodzony Xiążę, stał się spełnieniem życzeń narodu, i tych pożądanych nadziei, które sobie obiecuje naród w dziedzinie waleczności i cnót jego oycy. Radość jest powszechna. Jenerał, *Perponner*, został natychmiast do *Hagi* wysłany, dla zanieśienia wiadomości o tak radośney nowinie, a jenerał major, *Tripp*, z równem poleceniem do *Petersburga*. Następujący biuletyn był ogłoszony: *Najjaśniejsza Xiężna Sejmność Oranii, wczorajszego wieczora o półdojedenastej szczęśliwie powila Xiążęcica, który się ma zupełnie dobrze, równie, jak i Najjaśniejsza jego matka.* Bruxella dnia 20 lutego 1817. Dindai. J. Harry.

Piszą z *Hagi* pod 22gim lutego: „Wiadomość o szczęśliwym powiciu syna Xiężny Oranii, udzieloną tu została publiczności d. 20 t. m. na teatrze, i z największą radością przyjęta była. Spiewano pieśń narodową *Wilhelma Nassauskiego etc.* Wczora 101 wystrzałów działowych zwiastowały tę nowinę, a bandery powiewały na publicznych gmachach i domach prywatnych. Wieczorem miasto całe oświecone było. Również obchody radości odprawiały się w *Amsterdamie* i innych miastach.

N. Cesarz Jmć Rossyjski dla siostry Swojej, Xiężney Oranii, przysłał skrzynkę z ubiorami dziecięcymi, które bardzo pięknie i delikatnie są robione, a pochodzą z rossyjskich rękodzielni. Składa się z 10ciu oddziałów, do 10ciu pierwszych lat zastosowanych.

Kommandor *Coninok*, i Hrabia *Liedekerke*, wykonali przed Królem przysięgę, pierwszy na ministra spraw wewnętrznych, a drugi na poselstwo do *Szwajcarii*. — 30.000 wojska zajmującego, które odejść mają, składają się ze 3ch części piechoty, i z 4tey części jazdy. 5ta część kontyngensu duńskiego i hannowerskiego z powrotem w początkach następującego miesiąca do naszego kraju jest spodziewana. — Ludność miasta *Lille* jest 61,467.

FRANCYA

(Z gaz. berl.) Paryż dnia 14go lutego. Dnia 11 t. m. udał się Xiążę *Richelieu* do obu Izb, i uwiadomił imieniem Króla, że wojsko zajmujące we Francyi 30.000 ludzi, t. j. piątą częścią zmniejszone zostanie. Minister uwiadomił potem Izby, że żołd, który w tegorocznym budżecie 25 milionami jest większy, aniżeli w przeszlorocznym, później tylko do podwyższenia tego dóydzie; że jednak korzystać ta niestety jest tylko pozorną, gdyż wysoka cena rzeczy potrzebnych do utrzymywania wojska zajmującego, na równowadze z tą oszczędnością zostają. Nakoniec udzielił także wiadomość, że sposób tegorocznego opłacania kontrybucyi wojennych, nie oddalając się w niczem od traktatu, może także przynieść ulgę krajowi, i zakończył mowę swoją temi słowy: „To polepszenie naszego stanu winniśmy ślachetnym chęciom ministrów dworów sprzymierzonych, ślachetney bezinteresowności jeneratów wojsk obcych, którzy za przykładem godnego Dowódcy swego większą pokładają ufność na rzetelności francuzkiej, aniżeli na wielkiej liczbie swoich żołnierzy. Tak pożądana łagodność w traktatach, po których surowszey ścisłości spodziewać się należało, jest dla Francyi szczęśliwą wróżbą, i zapowiadającą Europie trwały pokój, który potoczy narody tem wiekuistém ogniwem, którym już jednocy ich Monarchów.“

Po tém udzieleniu Izba Parów uchwalila natych-

miast wysłać wielką deputacyą dla złożenia Królowi Jmci najwyższego podziękowania. W Izbie Deputowanych, zaledwo minister ostatnie słowa wymówił, gdy ze wszystkich stron zabrzmiał okrzyk: *Nieci żyje Król!* Całe zgromadzenie powstało ze swoich miejsc, i powtórzyło kilkakrotnie tenże okrzyk, do którego obecni słuchacze głós swój łączyli. Izba Deputowanych uchwalila także złożyć u stóp tronu poselstwo podziękowania. Już tego samego dnia papiery znacznie się podniosły. — Król przyjął oba te poselstwa, i odpowiedział na mowę kanclerza stanu, jako prezydenta Izby Parów, następujemi słowy: „Przyjmuję z najwyższą radością to podziękowanie Izby Parów i ten okaz jey życzliwości z powodu zdarzenia, które za naysympatyczniejsze w życiu mojem poczytuję: spostrzegam w niem bowiem jaż trzcinę szczęścia Francyi.“

W Monitorze wczorajszym znajduje się Urzędowa Nota względem zmniejszenia zajmującego wojska.

Gdy Dwory Austriacki, Angielski, Pruski i Rossyjski, wzięły na rozwagę życzenie oświadczone przez Króla Jmci Chrześcijańskiego, ażeby wojsko sprzymierzone z nim ciężary, mogły być zmniejszone, umocowały więc niżej podpisanych do podania *JO. Xięcia Richelieu* następującej noty. W chwili, gdy Król do swojego tronu przywrócony, posiadając swoje prawa i konstytucyjną władzę, wspólnie z innemi Mocarstwami szukał nayskuteczniejszych środków do ustalenia domowego porządku we Francyi, i pogodzenia swojego kraju z systematem dobrego porozumienia i powszechnego pokoju, który rozruchy, ledwo co uśmierzone, nanowo przerwały, uznano, iż tymczasowa obecność wojska sprzymierzonego koniecznie jest potrzebną, tak dla zabezpieczenia Europy od skutków zawichrzeń, jakie nanowo zagrażały, jako też dla podania władzy Królewskiej sposobności, ażeby spokojnie dobroczynny swój wpływ uskuteczniła i umocniła się przez przychylność i uległość wszystkich Francuzów. Troskliwość Króla Jmci Chrześcijańskiego, ażeby ten niedozwonne potrzebny środek był ile możności naysympatyczniejszym dla poddanych, i mądrość, którą się sprzymierzonym Monarchowie we wszystkich owoczesowych postanowieniach swoich kierowali, skłoniły ich do przewidywania za wspólną zgodą czasu, w którymby zmniejszenie wojska sprzymierzonego nastąpić mogło, bez nadwątlenia przyczyn lub zaszkodzenia wielkiemu interesowi, które potrzebę obecności jego wskazywały. Niżej podpisani przypominają sobie z radością o tych warunkach. Zależały one na ustaleniu prawey dynastyi i skutku naysympatyczniejszych usiłowań Króla Jmci Chrześcijańskiego w uśmierzeniu fakcyy, sprostowaniu błędów, złagodzeniu namiętności, i połączeniu wszystkich Francuzów około tronu, przez jednakość chęci i jednakowy interes. Wielki i pożądaný od całej Europy skutek, nie mógł być dziełem jednej chwili. Mocarstwa sprzymierzone widziały z ciągłą uwagą, ile bez zadziwienia, jaka była różność zdań względem sposobu pozyskania onego. Czekaly od wysokiey mądrości Króla użycia przyzwoitych środków uchylenia niepewności i nadania stałego i regularnego trybu rządowi jego, nie wątpiąc bynajmniej, iż ten Monarcha potrafi z dostojnością tronu i prawami korony swojej połączyć znakomitą wspaniałość, która po domowych rozruchach zaspakaja słabych i dodać im serca, a przez zaufanie wznieca gorliwość we wszystkich innych. Gdy szczęśliwe doświadczenie, spełniło już nadzieję Europy w tej mierze, tyle, ile stan rzeczy mógł pozwolić; sprzymierzonym Monarchowie, przykładający się chętnie do tego wielkiego dzieła, i pragnący, ażeby naród używał wszelkiego dobra, jakie dla niego usiłowania i mądrość jego Monarchy gotują, nie ociągali się w uważaniu terażniejszego stanu rzeczy za dostateczny do rozstrzygnięcia zachodzącego w tej mierze pytania. Wierność, z jaką rząd Królewski przyjętych na siebie względem sprzymierzonych Mocarstw obowiązków aż do tej chwili dopełniał, i troskliwość jego w obmyśleniu środków, na opędzenie rozmaitych w tym roku wydatków, łącząc z dochodami krajowemi kredyt, który naysznakomitsi w Europie bankierowie tak narodowi jako też zagraniczni zareczają, przyłożyły się podobnie do uprzątnienia sprawiedliwych trudności, któreby w tej mierze zachodzić mogły. Uwagi te potwierdziło zdanie *JO. Marszałka, Xiążęcica Wellingtona*, w tak ważnym przedmiocie. Dogodne oświadczenie się tak

znakomitey osoby powiększyło przewidywane oraz wszystkie powody, które roztropność ludzka połączyć mogła dla usprawiedliwienia żądanych środków, zgodnie z uczuciami szczerą i wzajemną przychylności. Zupoważnienia więc Dworów swoich, niżej podpisani mają zaszczyt oświadczyć *JO. Xiążęciu Richelieu*: 1) iż wojsko sprzymierzone ma być zmniejszonym; 2) iż zmniejszenie to wynosić będzie 50 tysięcy głów z całego wojska; 3) iż będzie stosowne do liczby każdego kontyngensu, to jest: piątą częścią każdego korpusu. 4) iż to zmniejszenie zacznie się od pierwszego kwietnia r. b.; 5) iż od tego czasu, liczba 200,000 racyi, które rząd Francuzki codzień dla tego wojska dostarcza, ma być zmniejszoną na 160,000 bez uczynienia atoli żadnej odmiany w 50,000 racyi furazów, które na żywność dla koni przeznaczono; 6) iż nareszcie Francya używać będzie od tego czasu wszelkich korzyści, jakie z powyższego zmniejszenia wojska stosownie do traktatów i umów wypływają. Niżej podpisani donosząc o tak znakomitym dowodzie przyjaźni i ufności Najjasniejszych swoich Monarchów ku Królowi Jmci Chrześcijańskiemu, winni oraz oświadczyć *JO. Xiążęciu Richelieu*, iż zasady Ministerjum, którego jest naczelnikiem, i osobiste jego maxymy, przyłożyły się znacznie do wprowadzenia wzajemnej otwartości, która, kierowana sprawiedliwością i przepisami traktatów, umiała dotąd tyle delikatnych okoliczności ulatwić, i na przyszłość daje najlepszą rekomyją ostatecznego i zaspakajającego układu. — Korzystają wreszcie niżej podpisani z podanej im sposobności zapewnienia *JO. Xiążęcia Richelieu*, o ich dla niego szacunku. (podpisano) *Baron Vincent. Karol Stuart. Hrabia Goltz. Pozzo di Borgo.*

Paryż dnia 20 lutego. Dnia 14 t. m., po mszy, udzielił Król prywatną audyencyą *Xięciu Orleans*. Xiążę ten przybył tu z Londynu w nocy d. 13, i ma niezwłocznie udać się znowu napowrót do Anglii, jak mówią dla sprowadzenia rodziny swej do Paryża.

Dnia 17, Xiążę *Wellington* dawał wielki bal maskowy, który obecnością rodziny królewskiej zaszczycony został. W pokojach i bufetach największy przepych panował.

Gdy temi czasy, będący tu angielski i niderlandzki posłowie przedstawiali Królowi *P. Baring* z Londynu i *P. Labouchere* z domu *Hope* z *Amszterdamu*, Król Jmci powiedział do pierwszego: „Ciesz mi to, *MP. Baring*, że go tu widzę. Obecność *WP*. jest nader dobroczynną dla Francyi.“ a potem obróciwszy się do drugiego: „To, co teraz do Pana *Baring* powiedziałem, tycze się i do *WP* Pana, *Panie Labouchere*.“

Xiążę *Orleans* po złożeniu prywatnej audyencyi u Króla, był także z odwiedzinami u członków rodziny królewskiej i u Xięcia *Condé*. Xiążę *Orleans* miał na sobie zwyczajny mundur jeneralski i jeździł w zwyczajnym pojeździe podróżnym. W orszaku jego znajduje się między innymi *Hrabia Chabot*.

Rozeszła się pogłoska, że Xiążę *de Bourbon* z Londynu tu przybył, czyli, że wkrótce przybędzie. — Na rogach ulic poprzybijane są wyroki przeciw wielu osobóm, które się buntowniczy dopuściły mowy; jedna z tych osób skazana jest na zesłanie.

Wczoraj odprawił Król radę, na której wszyscy Ministrowie byli obecni, i która do późnej nocy trwała. — Słychać, iż za wstawieniem się Xiężney *Vaudemont*, Monarcha pozwolił Panu *Fouché* powrócić do Francyi, i mieszkać w dobrach swoich.

N I E M C Y

Dnia 14 Lutego pochowano ciało zmarłego *W. Xiążęcia Frankfortskiego* w kościele katedralnym w *Rutzbonie*, a nabalsamowane serce jego złożono w srebrnej puszcze w grobie rodzinnym w *Herensheim*. Nieboszczyk miał iako *W. Xiążę Frankfortski*, 100,000 zł. Ryń; pensyi roczney, do której miasto *Frankfort* przykładało się w ilości 36,000 złotych.

Hortensya Beauharnois kupiła od *Hrabiego Montgelas* pałac w *Munich* za 250,000 zł. ryń.

Podług pism publicznych brukselskich, powrót *Hrabiego Latour du Pin*, Posła francuzkiego przy dworze niderlandzkim, do Paryża, ztąd pochodzi iż przełożenie jego względem wypędzenia wygnanców francuzkich z Niderlandów, nie wzięło skutku.

W kraju Heskim wyszło urządzenie stanowiące karę pieniężną za ociąganie się ze szczepieniem ospy krowiej. Gdy dziecię rok skończy, kara wynosi od 1go do 8mu talarów, a potem w stosunku powiększa się co rok tak, iż gdy dziecię ma lat 12, trzeba zapłacić kary 5 do 40 talarów.

W królestwie saskim we wsi *Schöbron* znalazła się lekarka ślepoty i innych kalectw, zwana *Humitsch*. Kładzie ona rękę na lewem ramieniu chorego, czy on ślepy, kulawy, głuchy, garbaty, paralizem ruszony, chorujący na wodną puchlinę, etc. za pomocą mosiężnej szpilki, wposród marmotania pewnych słów swoich, robi rozmaite poruszenia przed oczami chorego, a na zakończenie, pogłaszcze go po policzku. Za to wszystko niebierze pieniędzy, chyba przynaglona prośbą, a w każdym przypadku iey mąż stara się, aby ją naglono (*Widać stąd, iż każdy kraj ma swoich Antosków i Augustynków, i że magnetyzm jest cudnym bodźcem przyrodzenia.*)

Niemcy taniec Polski nazywają tańcem honorowym, wszystkie bale zaczynają się od niego.

A U S T R Y A

Jego Królewicowska *Mosć*, Xiążę *Antoni saski*, przyjechał z małżonką swoją, *Arcy Xiężną Austryacką*, d. 15 b. m. do tutejszego *C. K. Dworu*.

Począwszy od d. 1go lipca roku zeszłego, aż do d. 17 bieżącego miesiąca lutego, spalono już w tej stolicy sto milionów złotych reńskich papierowych pieniędzy, z których przeszło 50 milionów przez działania banku, a 50 milionów przez dobrowolną pożyczkę, utworzoną patentem z dnia 29 października 1816 r.

Margrabia Marialva, nadzwyczajny poseł portugalski, wyprawiony w zleceniu starania się o rękę *Arcy Xiężniczki Leopoldyny*, odprawił dnia 17 b. m. wjazd do tutejszej stolicy, a nazajutrz miał wysłuchanie u dworu.

Arcy Xiążę Rayneru powrócił tu dnia 17 b. m. z podróży przedsięwziętej do *Włoch*.

Dnia 12 b. m. zawiązało się w tej stolicy Towarzystwo dobroczynności, na którego czele są: Xiążę *Arcy-Biskup wiedeński*, Xiążęta *Schwarzenberg*, *Dietrichstein*, *Metternich* i wiele innych znakomitych osób. Składka na ubogich w dniu tymże zaraz zapisana wynosi blisko 100,000 zł. ryń.

A m e r y k a H i s z p a ã n s k a.

Korrespondent hamburski zawiera z *Buenos-Ayres* pod z listopada: „*Portugalczycy*, którzy do kraju *Monte-Video* wkroczyli, większy, aniżeli spodziewali się, znaleźli opór. Jak tylko *Artigas*, naczelnik *montewideyńczyków* (którzy oddzielny od *Buenos-Ayres* stan tworzą) dowiedział się o tym, że *Portugalczycy* wojnę wypowiedzieli i działania nieprzyjacielskie przez zajęcie twierdzy *Teresa* rozpoczęli, zebrał swe wojska, iadę powiększającą część; poszedł we 14,000 ludzi do portugalskiej prowincyi *Rio-Grande*, i tak przeniósł wojnę na ich własną ziemię. Ogłosił odezwę, przez którą wszystkim niewolnikom dał wolność, a rzeki *Grande* i *Plata* za naturalne granice kraju *Monte-Video* oświadczył. *Portugalczycy* wplatali się w wojnę, której skutki bardzo ieszcze niepewne być mogą.

WILNO DNIA z MARCA 1817 ROKU.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

(Artykuł nadesłany)

Obywatele Mińskiej Gubernii Powiatu Wilejskiego przejęci wdzięcznością dla Komendanta półku 1go morskiego Półkownika i Kawalera Raszeta, konsystującego w tym Powiecie więcej roku z półkiem dowództwu jego poręczonym, znajdując przez rozsądne utrzymywanie w karności podkomendnych wojskowych i chwalebnie rozrządzając onymi w niedopuszczeniu najmniejszej samowolności, gdy zyskał wdzięczność i szacunek powszechny, zlecili mu, Marszałkowi Powiatowemu umieścić i podać do Gazet. Jako w wolę Obywateli z ukontentowaniem największem wypełniając dla zostawienia pamięci cnoty, tak godnego Komendanta, za przyjemną mam sobie powinność podać, o tym do publicznej wiadomości Wilejski Powiatowy Marszałek i Kawaler Melchior Wołodkowicz.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE

ANGLIA

(Z gaz. berl.) Londyn dnia 19 lutego. Królowa i Xiężniczki przybyły do Londynu. O Królowey będą jutro wielkie pokoje, na których znajdować się będą Xiężniczka Karolina, Xiążę Coburg i W. Xiążę Mikołaj. Dnia 21 Cesarzewic Jmé uda się w podróż do zachodnich prowincy.

Dnia 14 t. m. Hoopé, Watson, Preston, Keene, Castles i obadway Evans zaprowadzeni zostali do bióra spraw wewnętrznych; gdzie w obecności Ministrów, Lorda Kanclerza, Sidmouth, Castlerereagh, Bathurst, Melville, Mulgrave i Westmoreland, PP. Vansittart, Canning, pod kierunkiem jeneralnego Prokuratora Garrow, jeneralnego instygatora Shepherd i dyrektora policyi Conant, przez pół trzeciej godziny słuchanymi byli. Postawiono przeciw nim trzech świadków, a mianowicie, kobietę jedną która tu browar utrzymuje, murzyna u niej na służbie będącego i jednego slosarczyka. Ostatniemu mieli ci uwięzienia proponować, aby dla nich pik narobił. Po skończonym słuchaniu podpisany został przez 12 ministrów i radców stanu taki rozkaz uwięzienia, że Hoopé, Watson, Preston i Keene do Tower (więzienie stanu), a Castles do Bridewel zaprowadzeni bydl mają. Obadway Evans nie byli słuchanymi. — Ministrowie w rzeczy tej zachowują ścisłą formalność i uważają za zbrodnią i obrazę majestatu Więźniów, każdego pojedynczo w osobnym pojeździe, z przydanym posłańcem królewskim i służą policyjnym do Tower zawieziono. Sir W. Conant jechał przodem. W Tower czekał na nich Dowódzca i półkownik Sutton. Jak tylko pojazdy weszły, bramę zamknięto. Półkownik Sutton zaprowadził każdego więźnia do przeznaczony mu izby, postawił po dwóch ludzi na straży u każdych drzwi, i nadto dwóch ludzi na straży wewnątrz izby. Każdy uwięziony ma codzień herbatę, chleb i sér na śniadanie, 1½ funta mięsa, tyleż chleba i dzban porteru (więcej, jak niektóre gazety uważają, aniżeli Watson i Preston w domu mieli.) Skoro tylko postanowienie to uskutecznione zostało, Lord Sidmouth uwiadomił o tém Xiążęcia Rejenta.

Wczora wieczorem, podał Hrabia Harrowby

Izbie wyższej godny zastanowienia rapport tajnego komitetu, wyznaczonego do roztrząsania tajemnych związków do zburzenia publicznej spokojności i porządku dążących, Izbie udzielić polecił.

Rapport Tajnego Wydziału.

Członki Komitetu zwrócić nasamprzód uwagę na te dokumenta, które się tykały stolicy, i z wierały w sobie przekonanie, iż znajduje się spiszek, mający za cel wywrócenie rządu i wprowadzenie systematu powszechnego rabunku. Skutkiem tych bezbożnych zamachów były w Londynie różne naradzenia się i roztrząsano różne plany. Nakoniec postanowiono publiczne zwołanie ludu na Spafield. Miano w tém na celu, dowiedzieć się o prawdziwej liczbie przywiaszców, na którychby polez można było. Miejsce zgromadzenia było centralnym punktem, z któregoby na wiele miejsc w Londynie zarazem napadł można było. Rozszerzono więc obwieszczenia i listy pisane, pomiędzy takimi szczególniej ludźmi, którzy się w niedostatku i doskwierającym znajdują stanie, i od tych najsypwniej można było spodziewać, że się staną naidogodniejszym narzędziem niekontentowania. Zgromadzenia te odbyły się d. 15 listopada i z grudnia. Chciano naspród uwolnić wszystkich, w stolicy będących więźniów. W formie poselstwa dano więźniów uwiadomienie, że chcą ich uwolnić i bronią opstrzyć; a razem zalecono im było, jak tylko można, najwięcej przysposobić kokard trójkolorowych. Drugim projektem było, zapalić wszystkie baraki, a po wielokrotnych naradzeniach się, postanowiono napadnąć na bank i na Tower. Starano się o piki i działa, obrano dowódców i naznaczono miejsca napadu.

Próbowano w różnych miejscach uwięzić żołnierzy. W przerwie czasu od jednego do drugiego zgromadzenia, odwiedzano kluby i publiczne domy stolicy w celu, iżby przez różne stosowne mowy lud wzruszyć i do potrzebnej sobie jednomyślności przywieść. Ludzie, którzy w publicznych domach głos podnosili, byli ci sami, którzy dnia 2 grudnia na Spafield widziani byli z bronią, amunicyją, trójkolorowymi banderami, trójkolorowymi kokardami i z chorągwią, na której był napis: „Walczni żołnierze są naszą bracią; obchodźcie się z nimi po przyjacielsku.”

Rabunek i buntownicza gwałtowność, które po zgromadzeniu spafieldkiem nastąpiły, nie były przypadkowemi, ale, skutkiem wyważonego planu. Różne towarzystwa i związki w różnych stronach kraju, wiedziały o buntowniczych poruszeniach zgo grudnia, i nadzieje swé do nich przywiązywały. Przedsięwzięcie powstania rozciągało się do najsłudniejszych rękodzielnych miast kraju. Gdy dowódcy spafieldscy nowe jeszcze zgromadzenie na 10 lutego postanowili; podobneż zgromadzenia, na tenże dzień w wielu innych stronach kraju zapowiedziane były. Gdyby te przedsięwzięcia choć w części, skutek swóy w Londynie wzięły, spiskowi w całym państwie powszechne przysporzyłoby powstanie. Od czasu jak się to nie udało, zaczęli niekontentowani powtarzać słowa, że kraj zupełnie organizować należy. Co w języku ich znaczy: pod pozorem reformy wszędzie zawiązywać kluby; pod fałszywym imieniem prawa przyrodzonego, powszechny przyrzekać rabunek; i pospólstwo do zapamiętałych przedsięwzięć zapalić.

Nie mała jest liczba klubów i towarzystw, w których taką naukę opowiadają. Pierwszeństwo między temi trzymają kluby Hampden, a po nich następują towarzystwa Unii. Pozor reformy parlamentu służy im za zasłonę, przez co nawet wielu zacnych ludzi uwodzą. Nadto wykonawcami główniejszych ról są tak nazwani Spencean-Philantropisci. W jednym z klubów tego rodzaju, spiskowi londyńscy plan swóy ułożyli i do dojrzałości przywieśli. Maxymy Spenceanistów rozszerzyły się prędko w innych towarzystwach różnego nazwania. Spenceanisci uważają reformę parlamentu za rzecz małą, nie wartą mocołu, mają oni wyższy zamiar, to jest powszechny rabunek, a to pod tytułem powszechnego działu własności. W niektórych miejscach rozszerzyły się te maxymy prawie po wszystkich wioskach, szczególnież w okolicach Leicester, Nottingham, Mansfield, Derby, Chesterfield, Manchester, Birmingham, Norwich i Glasgow. Prócz wystawienia nadziei rabunku, używają też postrachu; straszliwie tym zagrażając, którzy się z klubem nie łączą, a kluby same straszliwemi przysięgami do sekretu są zobo-

wiązane. Wszelkie układy tych towarzystw odbywają się w domu; nie papierowa nie powierzają; komunikacje między oddzielnymi klubami nie odbywają się listownie, ale przez posłańców i nawrócicielów. Zbrano znaczną część broni i utworzono subskrypcye, które poszczególnie biorąc małe są, ale ogół ich jest znaczny.

Zamiar tych towarzystw dąży do zburzenia wszelkiego rządu, wszelkiego porządku społeczności, wszelkiej moralności i religii. Zgromadzenia ich odbywają się do późnej nocy. Mówią na nich buntownicze mowy, a w Londynie kłóczą zazwyczaj posiedzenia swe odspiewaniem brzydszych pieśni i bezbożnych narodów na liturgią, do których całe zgromadzenia głos swój łączą. Zgromadzenia te starają się także o wydrukowanie buntowniczych pism, które bezpłatnie rozdają.

Napad na Xięcia Rejenta jest, jak komitet przytacza, smutnym dowodem, ile są maksymy pomienionych towarzystw już rozszerzyły. Kiedy powstanie poświęconey osoby spuszczają z oczu, i tak okropnych dopuszczają się zbrodni, łatwo jest przewidzieć następstwo, jeżeli swawola ta nie zostanie poskromioną.

Zachodzą nawet tak daleko, iż publicznie oświadczają, że, jeśli podające się prośby nie otrzymają skatku, Monarcha utraci wszelkie prawo do wierności poddanych.

Szczególniejszym fortelem towarzystw tych jest, że zgromadzenia od czasu do czasu odkładają, dla przerażenia i skłamania umysłów. Rozmyślnie też i to robią, że w różnych miejscach w jednymże czasie zgromadzenia swe odbywają, i tym sposobem czynią przeszkodę, że się woy- sko w tylu punktach w należytej sile zgromadzić nie może.

Komitet kończy raport swój wnioskiem, że takie położenie rzeczy bez niebezpieczeństwa i największyż żo- dy cierpienie być nie może, i że lubo niema prawa mówić o mających się użyć przez parlament środkach odpowiednie, jednakż poczyna sobie za obowiązek, wyrażnie oświadczyć, że przedsięwzięcie środków dla utrzymania spokoju i publiczny i pomysłności wszystkich klas narodu, niedość jest potrzebne.

Lord *Liverpool* uczynił wniesienie, ażeby w piątek raport ten wzięty był na sejmie rozważa- ga. Lord *Grey* oświadczył się zaraz przeciw temu.

Lord *Castlereagh* d. 14 t. m. przyjmował rzecz domiósł Izbie, że Lord *Camden*, jeden z płatników Izby skarbu, 10,000 f. st. z dochodu swego na rzecz narodu odstępuje, a sam na 2500 f. st. przestaje (zwyczajney pensyi.)

Fregata *Orontes* przybyła tu z wyspy s. *Heleny*. Przywiozła deportowanego z tej wyspy, albo raczej, wybawionego pułkownika *Poniatowskiego* (może *Piatkowskiego*), który podeyrzany został o plany oswobodzenia *Bonapartego*. *Las Cases* i jego syn są także wysłani z wyspy na przykład *Dobrey-Nadziei*: gdyż równie o te plany stali się podeyrzanymi. *Bonaparte* ma się nie bardzo dobrze: gdyż, z przyczyny sciesnienia i większey baczności na jego przejazdki i przechadzki, bardzo będąc zmartwiony, rzadko używa ruchu. Wyspy *Tristam* i *Canha*, w bliskości s. *Heleny* położone, osadzone zostały wojskową załogą angielską. — Admirals *Flampin*, wyjeżdża w tych dniach na okręcie *Conqueror* do wyspy s. *Heleny*. Bierze z sobą jeszcze jeden okręt, który jest przeznaczony dla sprowadzania bydła z przygórka *Dobrey-Nadziei* na wyspę s. *Heleny*.

Wolni-Mularze angielscy, pod dyrekcyą Xięcia *Surrex*, postanowili powszechnie uczynić zebranie, dla ułożenia poselstwa, z okoliczności wiadomego, szczęśliwie unikniętego napadu na Xięcia Rejenta.

D. 30 grudnia w *Kingston*, na *Jamaice*, dało się uczuć mocne trzesienie ziemi, które jednakże żadnych szkód nie zrzadziło.

Dozwala się drukować: Z. Niemczewski Prof. Komit. Cenz. Członek. — w Drukarni XX. Pijarów.

OGŁOSZENIA

1. Komisya do urzadzania interesow Radziwillowskich, za Naywyższym Ukazem ustanowiona, dla porządnego ułożenia Stanu tychże interesow z różnemi pretensjami, i szczególnie dla przedzego zaspokojenia długu Skarbowego z Funduszów Radziwillowskich poszukującego się, znajduje potrzebę mieć dostateczną porażnienie, 1. Kto z obywatelstwa za prawami zastawnymi, arędownymi i dożywetnemi posiada majątki Radziwillowskie. 2. W jakich summach też majątki są zastawione lub zastępowane. 3. Jakie są przy Prawach zastawnych, arędownych i dożywetnych, addimenta czyli dodatki, obowiązujące kasę Radziwillowską do opłaty dla possessorów, czy też Possorów dla kasy Radziwillowskiej, w terminach wzajemnie oznaczonych; a chcąc też Komisya pomienne objaśnienia z deklaracjami, w czasie nay- pieszszym zebrać, postanowiła stosownie do 8 punktu Nay- wyższego JEHO IMPERATORSKIEJ MOSCI Ukazu z 14 roku lutego 24 dnia w Chaumont wydanego, odnieść się do Rządów Guberskich tych Gubernii, gdzie Dobra ziesłego Xięcia Dominika Radziwilla są położone; tym listem, aby też Guberskie Rady raczyły wydać Ukazy swoje do wszystkich Ziemijskich Policjów, iżby one od każdego Possessora zastawnego, arędownego, i dożywetnego, posiadającego Dobra Radziwillowskie, przyjąwszy ze służący h im Praw wierne kopie, i skonfrontowawszy one z autentykami oraz poświadczwszy o zgodności; jako w dziele do wyswiecenia funduszów, na zaspokojenie długu Skarbowego zwłoki niecierpiącym, naydalej w ciągu trzech miesięcy od daty dzisiejszey do niniejszey Komisyi przedstawiły; nadto dla ogłoszenia publicznego takowe Komisyi postanowienie i do gazety Kurjera Litewskiego pedaje się. — Dat w Wilnie 1817 roku miesiąca february z 6 dnia Jakowe postanowienie w protokole podpisał: Alexander Pociy Prezes, Antoni Dyzmas Lschnicki Kommissarz, Antoni Lappa Kommissarz, Walenty Odawski Kommissarz, Piotr Szwykowski Kommissarz, Jan Peterasn Kommissarz, Jan Nepomucen Herain Kommissarz.

Zgodnie z Oryginałem świadczą

Wincenty Ławrynówiez Jeneralny Sekretarz.

1. Komisya do Urzadzania interesow Radziwillowskich ustanowiona wzywając wszystkich, chęć licytowania Dóbr Maszy Radziwillowskiej mających, że w trzechletniej aręde wypuszczają się będą majątki następujące i mia- nowicie:

Gubernii Wileńskiej w powiecie Wileńskim.

Folwark Sołtaniszki z Browrem piwnym i dwoma młynami wodnymi, z którego roczney intraty - - - - - zł. pol. 2333 gr. 10.

w Powiecie Szawelskim.

- Scheda z Exdywizyi Trysskiej, z której do- chodu zł. pol. 133 gr. 10.
- Tradycyyna possessya Witułcie od W. Wi- szniewskiego z której intraty roczney zł. pol. 837.
- Gubernii Mińskiej w powiecie Mińskim.
- Folwark Nowiki z którego intraty zł. pol. 3200.
- Folwark Chotow czyniący dochodu rocz- go zł. pol. 5774 gr. 20.
- Gubernii Witebskiej w powiecie Nowelskim.
- Folwark Krasno z którego roczney intraty rub. ass. 910 kop. 62½.
- Folwark Usinowa, z którego rocznego docho- du rub. ass. 523 kop. 75.
- Folwark Zary, przynoszący intraty rocz- nej rub. ass. 6252 kop. 50.
- Folwark Stefanowo z którego rocznego do- chodu rub. ass. 1471 kop. 25.
- Folwark Borkowo z którego dochodu rub. ass. 2020.
- Folwark Kisielowo, przynoszący roczne go dochodu rub. ass. 1911 kop. 66.
- Gubernii Wołyńskiej w powiecie Luckim.
- Folwark Kółki przynoszący dochodu roczne go zł. pol. 20,677 gr. 8½.
- Oraz propinacya w miasteczku Kółkach z mły- nami sześciami i Browsem Piwnym roczney intraty czyniący zł. pol. 31500.
- Czyli razem z Folwarkiem Kółki połączone wynosi rocznie zł. pol. 52177 gr. 9½.
- Folwark Rudniki czyniący dochodu zł. pol. 6016 gr. 3.

Licytacya wyżej wspomniany h Folwarków z przy- ległościami, odbywać się będzie w mieście Wilnie, w Kar- dynalii w miejscu posiedzeń Komisyi — Dzień trzeci Kwietnia V. S. idącego roku, do zaczęcia Aktu licytacyi przeznaczają się — Licytacya trwać będzie bez przerwy do dnia 11 Kwietnia tegoż roku, i dalej ciągle póki folwarki na licytacya wystawione przez też licytacya zadzierżawio- nymi nie zostaną.

Kondycye do licytacyi są następane.

1. Kto: Każdy przychodzący z chęcią licytowania wy- ższych Dóbr poszczególnie, osmą częścią pierwszey na aręde roczną wywołaney ceny, w gotowych pięciądziach, to jest w rublach srebrnych, lub inney grubey srebrney monecie, w Komisyi przed zaczęciem licytacyi złożyć. 2. Kto: Naywięcej dający, po trzykrotnym obwołaniu, nabędzie Prawa do trzechletniej possessyi, w summie z li- cytacyi wynikley, i połowę roczney intraty, przez też licytacyą postanowioney, zaliczy do kasy jeneralney Kom- missyi, a za okazaniem kwitu z opłaceniem onczyże połowy roczney intraty, w przeciągu dni trzech, złożyć przed

Kommissya prawem krajowym przepisana ewikoya na pewność punktualney wypłaty rat, tudzież wynagrodzenia szkody, krzywd, jeżeliby w przeciągu possessyi, w którnymkolwiek bądź czasie okazać się mogły; ta ewikoya ma się rozciągać do intraty jednoroczney, z ostatniego na licytacyi wywołania wynikającej.

3to: Po złożeniu Ewikoyi i po uznaniu oney przez Kommissyę za dostateczną, licytujący ósmą część intraty, na skład pewności licytacyi w Kommissyi zatrzymaney, do rąk swoich odbierze, a razem otrzyma polecenie do Rządu Ekonomicznego, iżby według inwentarza przez Prokuratora podpisanego, i ułożonego kontraktu, do possessyi zaliczowanego folwarku wprowadzonym został.

4to: Gdy każdy chce licytowania mający, przed rozpoczęciem licytacyi, ósmą część wywołanej intraty złożyć w Kommissyi jest obowiązany, przeto samo z siebie wynika, iż po przybyciu ostatecznie licytującego, wszyscy inni którzy niezaliczyli possessyi, natychmiast z Kommissyi, złożone przez siebie Wadya podd biorają.

5to: Cenę z ostatniej licytacyi wywołania postanowioną, licytujący possessor, dwiema ratami to jest ostatecznego marca i ostatniego września każdego roku, w momencie grubej srebrney, tu w Wilnie do kasy jenerałney Kommissyi regularnie opłacać będzie; inaczej bez żadnego procesu, drogą Ekonomiczną, i bez dalszej swizacyi, od possessyi odpadne, nowa licytacya na szkodę i niebezpieczeństwo jego, w każdym roku Possessyi, i w każdym nie dotrzymanym terminie rozpisaną zostanie, a za wszystkie ztąd wynikłe szkody, czyliby powtórna licytacya nie doszła do szacunku, na pierwszej licytacyi umówionej i przybitej summy, czy lby też inne niedopłnienia punktów kontraktu, oraz dalsze przeciążenia okazać się miały, wówczas z opisanej ewikoyi, i innych funduszów licytującego, zawsze drogą ekonomiczney exekucyi, odpowiedzianym będzie.

6to: Possessya ta ma się z czynąć w dniu 11 kwietnia roku idącego, ukończyć się w tymże samym dniu, po upływie lat trzech to jest w roku 1820.

7mo: Licytacya zacznie się od folwarków gubernii Wileńskiej, a po tey spełnieniu, dalszych wyżej wyrażonych Dóbr następować będzie.

8yo: Opisanie stanu Dóbr, inwentarze Ekonomiczne, i dalsze warunki sądownego kontraktu, w Kancellaryi niniejszey Kommissyi do przeyrzania każdemu, przed terminem licytacyi wzbronionemi nie będą. — Dat w Wilnie 1817 roku miesiąca february 26 dnia Jakowe ogłoszenie w Protokół podpisali: Alexander Poctey Prezes, Antoni Dyzmas L. Chaucki Kommissarz, Antoni Łappa Kommissarz, Wacenty Osłowski Kommissarz, Piotr Szwykowski Kommissarz, Jan Petersen Kommissarz, Jan Nepomucen Horau Kommissarz.

Zgodno z oryginałem świadczą
Wincenty Ławrynowicz Jenerálny Sekretarz.

1. Dobra jedna Widzieniszki z miasteczkiem Widzieniszkami i folwarkami Bastuny, Bataoy, Bendrów, Stefanów, Antokście z miasteczkiem Skiemianami, Jaketry, Czyżyszki, Kazimierzow, Owila, Medyny, Kunegundow, Jawniszki, Biały i Wysoki Dwór z folwarkami Cesarka, Antecesarke, Górszwiany, Naliszki, Ponienun z miasteczkiem tegoż imienia, Polozie, Powirynicie czyli Kurkle oraz dalsze w powatach Wileńskim i Wilkomirskim, Pyszno i Pyszenko z folwarkami w Poloczku leżące z stopnia Xiążąt Jerzego Andrzejewicza i Anny z Krzywcow, Massalskich Marciana Woiewody Mściławskiego Starosty Wilkomirskiego i Abeliski go tudzież syna jego Maurycego Demontow, Matusowiczow, Giedroyciow spadkiem przyrodzonney kolei w prostej linii do Dziedzictwa WWJPanow Mateusza Szambellana Dworu Polskiego brata Urszuli Prezydentowny Ziemskiej Wileńskiej siostry Seybutów Romanowiczow, Benedykta i Ignacego Kordziukow Sędziow Granicznych Wileńskich, Adama i Antoniny z Kordziukow Książów Zagiellow Marszałkow powiatu Wilkomirskiego, Antoniego i Anny z Kordziukow Stempkowskich Rejentow Ziemskich, Wileńskich, Ferdynanda Rejenta Sądu Głównego Litewskiego i Ignacego Sędziego Granicznego Wilkomirskiego braci, Pelagii Skarbnikówny Wileńskiej siostry Wollodkow należące, zostają pod bezprawnym przywłaszczytelow władaniem, jakoto: JOO. Xiążąt Ichmościow Stefana Marszałka Pttu Wileńskiego i Kazimierza Starościca Osiockiego Giedroyciow braci i ich siostry Kunegundy w zamęściu Wawrzeckiey Jenerałowey woysk Polsk. tudzież WW. Bielkowiczow Maleckich, Thadusza Piotucha Łowczego Wilkomir. i innych różnego tytułu

i aręzarów, tradycyjnych i wlewkowych Possessorow, a między temi JXX. Missionarzew Wileńskich, Augustyanow Widzieniskich, Ponienunskich i Skiemianiskich, o których to dóbr wydobycie przez powyższych rzeczonych Dziedzicow jako jedynych w następstwie z linii Xiążąt Demontow Giedroyciow i Massalskich Successorow, za Dekretem Remissyinyu Sądu Głównego Litewsko - Wileńskiego drugiego Departamentu w roku 1803 January 5 dnia uzyskanym rozwinięty proceder, ciągną Lityspendencyą przy zanaszanych aż do dziś dnia Manifestach był i jest popierany - Także dobra drugie Podubisie i jest popierany - Także dobra drugie Podubisie z miasteczkiem Rozalin, Kowkie, Poleziory, Burbiszki Polozzenie, Lawdy, Surdegie i inne, a między temi podobnego pierwszym nazwanis Podubisie i Poleziory z folwarkami w Xięstwie Zmudzkiem w powiatach Wilkomirskim, Upitskim i dalszych leżące z stopnia Mleczkow i Drobyszow, a szczególnie zeszyłych Jana i Bogumily z Zabiellow Podstarościch Upitskich Rodzicow, Adama Starosty Polezierskiego Kawalera Orderu Sgo Stanisława syna, Drobyszow w prostej linii z głowy siostry jego rodzoney Katarzyny z Drobyszow Kordziukowey Strażnikowey Wileńskiej do dziedzictwa WW. Telesy z Kordziukow Mackiewiczowey Rotmistrzowey Xttwa Zmudzkiego, Benedykta i Ignacego Kordziukow Sędziow Granicznych powiatu Wileńskiego i ich siostr rodzonych Antoniny z Kordziukow Zagiellowey Marszałkowey Wilkomirskiej i Anny z Kordziukow Stempkowskiej Rejentowey Ziemskiej Wileńskiej, tudzież Ewy z Pietrzkiewiczow w zamęściu za Ignacym Siwickim Marszałkiem Pttu Kowieńskiego Kawalerem Orderu Stey Anny, ciotki, Stanisława Pietrzkiewicza Szambellana Dworu polskiego synowca przysłuchające, równym bezprawności porządkiem, najprzód po zeyściu bezpotomnym Adama Drobysza Starosty Pojszorskiego, przez zonnę jego zeszyłą Rozalię z Białozorow Drobyszowę, a po niay przez WWJPanow Kazimierza Strażnika, Wincentego Marszałka byłgo Rosieńskiego i Stanisława Porucznika woysk Polskich Białozorow pospol z summami i niemalego szacunku sprzętem i ruchomością zostały tak przez nich, jako toż przez dalsze osoby mianowicie przez Tyszkiewiczow i Montwiłow zawiadane. O których windykacyą lubo podobnie z mocy Dekretu Remissyinyu Sądu Głównego Litewsko - Wileńskiego drugiego Departamentu w roku 1803 Septembra 28 dnia zapadłego mając rzecz rozpoczętą z przywłaszczytelami, którzy nie słusznie z ich własności zbierają użytki, dla zapobieżenia w przyszłości, iżby ci de nullo dato et accepto cudzych dóbr posiadacze, ani zaszczycać się dziedzictwem do siebie nieależnym, ani osłaniać dawnością spełnionego przez się w zaborach bezprawia, ani też zaciągać długów, opisywać kaucyów, ewikcyow, zgoła jakiego obarczenia szafunku i przedaży w tych dobrach ku szkodzie prawych dziedzicow domierzać niebyli władni zapisanemi na urzędach (jak prawo chce mieć) protestacyami broniąc swych własnościow nieraz zapowiadali mimo to jednak słysząc, iż takowa skarga w aktach umieszczona, rzadko przez kogo widziana nie może wstrzymać tychże przywłaszczytelow od działania rozlicznego rodzaju Transaktow. Przetożebym ta ich bezprawność w posiadaniu dóbr zwyż wyliczonych doszła do publiczney każdego wiadomości, niniejsze ostrzeżenie dla trzykrotnego w Kuryerze Litewskim zajawienia w Imieniu własnym i całej familli moiey podpisuję. Dat roku 1817 mca February 26 dnia.

Benedykt Kordziuk b. Sędzia Graniczoy Pttu Wileńskiego.

1. W Kardynalii na ulicy zamkowej u Krzysztofa Szolla, znajdują się do przedania niżej opisane z blachy zrobione Alkoholometry czyli Probki do wódek i spirytusów.

styllatorow, pędzących wódki, i tych którzy się bawią handlem wódek i spirytusow, ponieważ za pomocą tych probek dokładnie wymierzyć można, jak wiele ma mocy każdy płyn spirytusowy, który iak wiadomo, począwszy od wódki aż do najmocniejszego spirytusu, składa się z wody i spirytusu albo też iak wiele taki płyn zawiera w sobie wodnych części?

Rozkład tych probek, iest podług znanomego Richterskiego Alkoholometru sporządzony, którego pożytki i pierszeństwo nad wszystkie inne tego rodzaju są zawsze przenoszone. Za pomocą tey probki naydokładniey wiedzieć można, podług procentów nawet, wiele się części wodnych znajduje w takim płynie, stosownie też do tego łatwo można wartość takiego płynu ocenić, co nie tylko kupcom wielkie pożytki wskazuje, ale nawet tym sposobem od fałszowania tego płynu i oszukaństwa łatwo się zabezpieczyć można.

Probkę tę wygodnie przy sobie nosić można w kieszeni, a tę iez z nad drugie mają korzyść, że żadnemu nie podpadają stłuczeniu, co przy szklanych często się wydarza.

Cena obu gatunkow iest od każdej sztuki po Rubli srebrnych dwa, a przytem kupujący otrzyma przy każdej probce drukowaną informacją, iak ma tey probki używać.

1 Zmarły na dniu 18 lutego roku terażniejszego X. Antoni Sokołowski Kanonik, rozpiisał testamentem pozostałą swoię pieniądze i inną ruchomą własność dla braci swoich JPP. Wincentego, Franciszka, Ludwika i Tomasza Sokołowskich, oraz na jałmużny i inne pobożne uczynki. Exekutorowie Testamentu zaiąwszy się wypełnieniem woli testatora, wzywają wspomnionych Sukcessorow, azeby z należnytemi dowodami zgłosili się do klasztoru XX. Bernardynow wileńskich: gdzie się dowiedzą o szczegółach zapisow i praeznaczoną własność odbiorą.

X. Jan Sokołowski Prokurator Guber. Wil. XX. Bernard.

1 W zbiegu Kredytow i pretensorow do majątku JPanow Ignacego i Wiktoryi Kotkiewiczow Magistrat Wileński rezolucyą swoią w dniu 16 terażniejszego 1817 roku postanowioną, byłego kupca Wileńskiego Kotkiewicza wszelkie znajdujące się towary i ruchomość z publicznego targu wyprzedać u-determinował, a następnie za przypadnieniem z instancyi JPP. Kredytow aktoratu dnia 24 Januaryi nietylko wyprzedaż wszeikiego majątku JPana Kotkiewicza, ale też i do samey JPani Kotkiewicowej należny udecydowaną została, którą Ja e medio Sądu Urzędnik po uprzedzoney publikacyi i uskutecznił, lecz żeby wszyscy JPanowie Kredytow i Pretensorowie do majątku JPP. Kotkiewiczow mający, iako iuż po udecydowanych dyllacyach prawnych do następney oczewistey rozprawy sami przez się, lub przez swoich plenipotentow z dowodami dla odebrania należney satysfakcyi sub amissione rei, iawili się z poruczenia mi od tegoż sądu danego zastrzegam, i w tém trzykrotną w gazecie Kurjera Litew. zamieszczam Awizacyą.

Onufry Orłowski Radny Miasta Wilna.

1 Ustawa o powszechnym rozgraniczeniu majątkow w Gubernii Litewsko-Wileńskiej położonych, Naywyższą Wolą Jego Imperatorskiey Mości w dniu 6 Oktobra 1810 roku Zakonfirmowana, między innymi punktami w Oddziale VI, Paragrafie 83 postanowiła w słowach: „Gdyby kto na żądanie prawujących się nie wydał cudzych papierow w przeciągu lat dziesięciu winien iest zapłacić wszystkie straty ztąd wynikłe.

Dziedzice majątności Radziun czyli Giebian, Pomusza nad rzeką Muszą w Pcie Wilkomierskim w Parafiach Wilkomierskiej i Troupienskiej leżacey, za prawami nabywa z głów swych poprzednikow, a między temi Ginwitowiczow, Piotrowskich Szolkowskich, Podleckich, Siesieckich, Szuksztow, i Pieszkow o pomienioną majątność posiadający, gdy z różnych stron będąc napastowani o Granice, zrobioru Dokumentow własnych w tymże majątku, Radziunach znajdujących się dosledzają.

cki Wenckowicz w niewiadomych dobrach, iakie i w którym posiadał Powiecie, miał sobie do lokacyi powierzone Dokumenta Radziunskie iak o tym poświadcza Rejestr po zeyściu jego w roku 1725 Augusta 9 sporządzony, a na dniu 16 wzmienionego roku i miesiąca w Trybunale Głym Wielkiego Xięztwa Litewskiego aktykowany, w którym te są wyrażone słowa: „Numero 4to Plik Spraw na Radziun, Numero 22 Plik Spraw Radziunskich i innych cudzych w zaręce danych.

Powtóre: Iż W. JPan Kazimierz Rudnicki Sipayło Czesznik z rąk Dziedzica Radziunskiego zesłego Benedykta Kordziuka Straż. Wileń wziął dokumentow niedrabowanych fascykulow iedyńście podług świadectwa własnoręcznego rewersu piszącego w słowach: „Roku 1751 mca maja 13 dnia wyrażam tą moją kartą WJPanu Benedyktowi Kordziukowi Strażnikowi W. Wileńskiego daną na to: iż do procederu z JPanią Szukszcina i JPanem Sypiańskim wziąłem od Jegomości Dokumentow niedrabowanych tak in autentico iakoteż in extractis fascykulow iedyńście do manutenencyi służących na majątność Radziun, pro maiori certitudine ręką własną podpisuję się, actom ut supra w Wilnie. Kazimierz Rudnicki Sipayło Czesznik. „Na twierdzy przeto tych powyż przywiedzionych Dowodow ponieważ dzisieysi Dziedzice Radziunscy dla przyczyny niewiadomości majątkow w których ci pomienieni Wenckowicz Podśedek Trocki i Sipayło Czesznik przemieszkiwali, a ztąd kto w ich stopniu stawszy się Sukcessorem, lub nabywcą temiz pozostałymi po nich władza majątkami dopomnieć się z rytu należnych sobie papierow, niewiedzą u kogo, powiędzy któremi iak się okazuje ze śladow w dawnych notacyach i rejestrach zostawionych, ograniczenia, ugody, zamiany, przykupie, pomiary, te nader ważne co do granic dowody znajdować się mają, zaty w zamiarze otrzymania żadaney co do powrotu onych satysfakcyi wzywają prosząc nietylko tych w czyimby dotąd zachowaniu takowe papiery znajdować mogły, ale też i tych, którzy w stopniu wybywcow majątności Radziun czyli Giebian (z majątkow po nich drogą Sukcessyi, lub nabycia odziedzianych iako ewiktorowie w każdym zarekwirowaniu zastępować powinni, aby tak iedni skutkiem zaiawionych sobie dowodow, iako też drudzy z obowiązku wniesionych na swe majątki ewikcyow, te nieraz rzeczone papiery Radziunskie, iakieby się u nich znajdować mogły, w miejscu ulegania odpowiedzialności Naywyższą Ustawą ku spełnieniu przepisanej przyymując od zgłaszających się Właścicielow wdzięczność i nadgodę, iaką oddającym spełnić bez zawodu przyrzekają, tymże proszącym odesłać prosto do Radziun, alboliteż o ich znajdowaniu się dać łaskawe uwiadomienie niżej piszącemu się raczyli — Działo się roku 1817 mca Febr. 26 dnia.

Benedykt Kordziuk b. Sędzia Gram. Pttu Wileń.

1. Na mocy postanowienia Namiestnika Królewskiego pod d. 17 Xbra b. R. termin ciągnięcia loteryi na dobra Tyszowce do dnia 30 Kwietnia ostatecznieznaczony. Kto kupuje 3. bilety dostaje 4 bezpłatny. Lubo, kto ma 1. lub więcej, a życzy sobie do nich po dwa dobierać, dostanie także czwarty bezpłatny. Z tym warunkiem, ażeby losy posiadane w oryginale okazać. Które razem znabytemi od Kolektora zwrócone będą. Dodawanie losow bezpłatnych, skoro liczba dopełni się przeznaczona, ustanie. Zatem, kto nie korzystając z czasu, niepośpieszy zostać uczestnikiem takowey korzyści, niema prawa nadal uskarżania się na to. Powtarza się pokrotce, iż majątność Tyszowce składają; miasteczko Tyszowce, przedmieście Zamtynie, i Dembina, wieś Mikulia, Kłatwa, Przewale, i Podpor. Urzędowie otaxowano; 63,833 duk. oprócz tey majątności, wygrawała ieszcze pieniędzmi 1,000 losow. W ogule 10,000 duk. biletów do ostatniego terminu każdego czasu można dostać na ulicy Sto Michalskiej pod Nrem 122 u Jakuba Lichtenszteyna, który za wydane bilety prosto od siebie, odpowiada. Cena na miejscu w Wilnie zł. 22, a dla chcących otrzymać przez pocztę z przydaniem porto.

DRUGI